

Téma:

UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ

Vzdelávací materiál pre žiakov
2. stupňa základných škôl
a študentov stredných škôl



„Realizované s finančnou podporou Ministerstva investícií,
regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky
– program Podpora regionálneho rozvoja“



UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ A JEHO CIELE

Udržateľný rozvoj

je taký rozvoj, ktorý súčasným i budúcim generáciám zachováva možnosť uspokojovať ich základné životné potreby a pritom neznižuje rozmanitosť prírody a zachováva prirodzené funkcie ekosystémov.



UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ A JEHO CIELE

Ciele udržateľného rozvoja

sa zameriavajú na kvalitu, nielen kvantitu dosiahnutých indikátorov, a na komplexný, nie čiastkový prístup pri ich dosahovaní.



Zdroj: Zeyn Afuang, unsplash.com, upravené

UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ A JEHO CIELE

17 cieľov udržateľného rozvoja:

1. Ukončiť chudobu všade a vo všetkých jej formách.
2. Ukončiť hlad, dosiahnuť potravinovú bezpečnosť a lepšiu výživu a podporovať udržateľné poľnohospodárstvo.
3. Zabezpečiť zdravý život a podporovať blahobyt pre všetkých a v každom veku.
4. Zabezpečiť inkluzívne, spravodlivé a kvalitné vzdelávanie a podporovať celoživotné vzdelávacie príležitosti pre všetkých.
5. Dosiahnuť rodovú rovnosť a posilniť postavenie všetkých žien a dievčat.



UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ A JEHO CIELE

17 cieľov udržateľného rozvoja:

6. Zabezpečiť dostupnosť a udržateľný manažment vody a sanitárnych opatrení pre všetkých.
7. Zabezpečiť prístup k cenovo dostupným, spoľahlivým a udržateľným moderným zdrojom energie pre všetkých.
8. Podporovať trvalý, inkluzívny a udržateľný ekonomický rast, plnú a produktívnu zamestnanosť a dôstojnú prácu pre všetkých.
9. Vybudovať pevnú infraštruktúru, podporovať inkluzívnu a udržateľnú industrializáciu a posilniť inovácie.
10. Znížiť rozdiely v krajine a medzi krajinami navzájom.



UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ A JEHO CIELE

17 cieľov udržateľného rozvoja:

11. Premeniť mestá a ľudské obydľia na inkluzívne, bezpečné, odolné a udržateľné.
12. Zabezpečiť udržateľnú spotrebu a výrobné schémy.
13. Podniknúť bezodkladné opatrenia na boj proti zmene klímy a jej dôsledkom.
14. Zachovať a udržateľne využívať oceány, moria a zdroje mora na udržateľný rozvoj .



UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ A JEHO CIELE

17 cieľov udržateľného rozvoja:

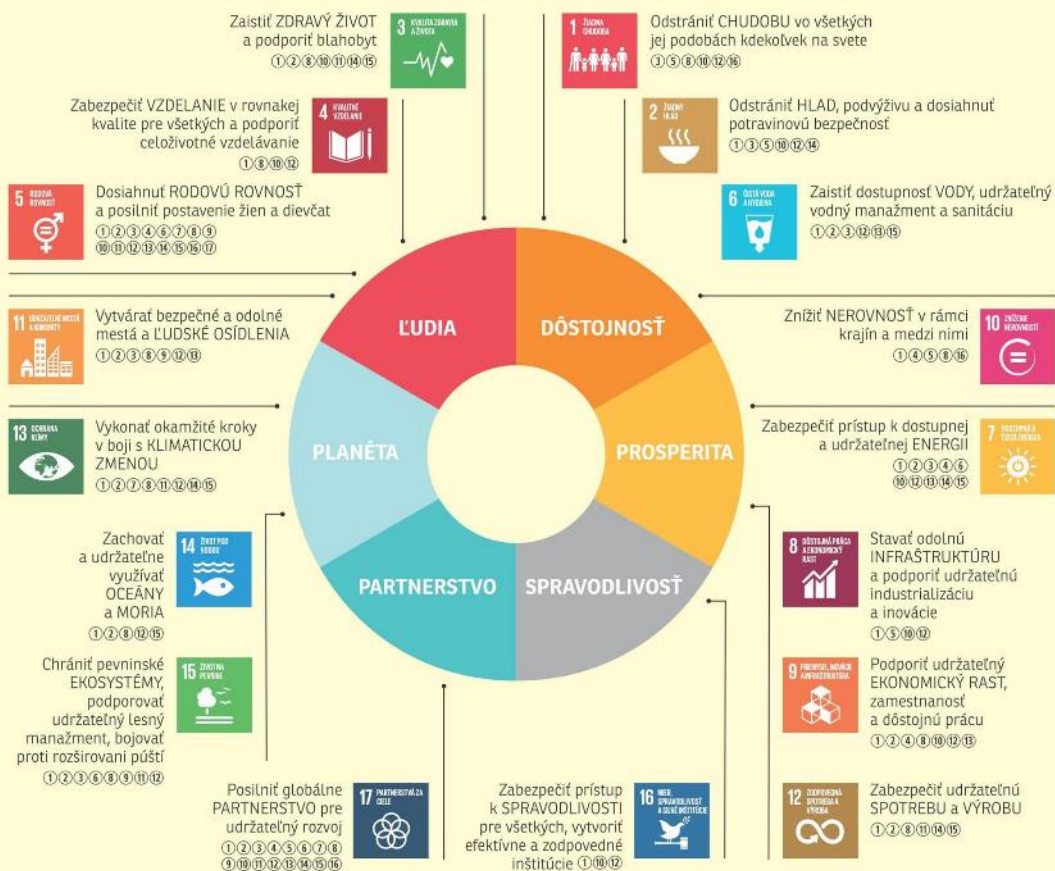
15. Chrániť, obnovovať a podporovať udržateľné využívanie pozemných ekosystémov, udržateľne manažovať lesné hospodárstvo, bojovať proti dezertifikácii a zastaviť spätnú degradáciu krajiny a stratu biodiverzity .
16. Podporovať mierovú inkluzívnu spoločnosť v prospech udržateľného rozvoja. Poskytnúť prístup k spravodlivosti pre všetkých a budovať efektívne, transparentné a inkluzívne inštitúcie na všetkých úrovniach.
17. Posilniť prostriedky implementácie a revitalizácie globálneho partnerstva pre udržateľný rozvoj.



UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ A JEHO CIELE

17 cieľov udržateľného rozvoja

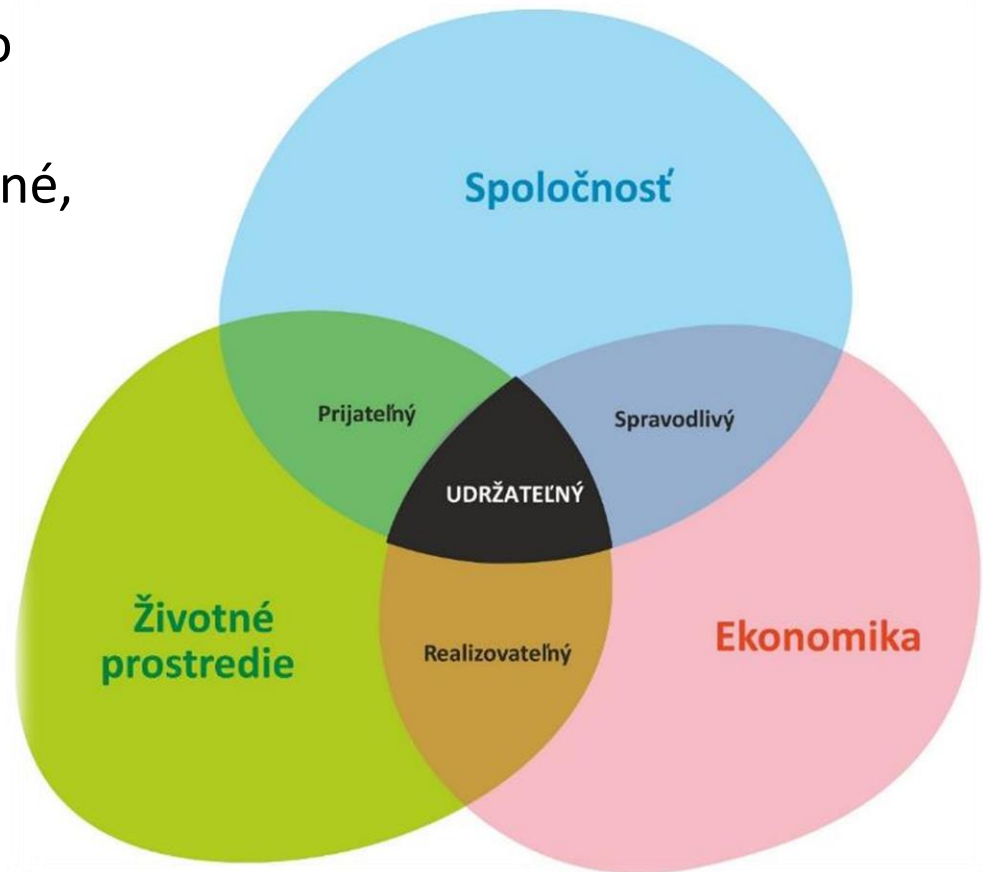
169 podcieľov
(násobky vzájomných prepojení)



V krúžkoch, pri každom so 17 cieľov, sú informatívne uvedené ciele, s ktorými nejakým spôsobom súvisia.

UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ A JEHO CIELE

Koncept trvalo udržateľného rozvoja vychádza z tézy, že na Zemi, obrazne povedané, všetko so všetkým súvisí a zároveň, že tento vzťah je nie vždy vyvážený.



Zdroj: <https://globalnevezdelavanie.sk/global-education-youth-work/>, upravené

KAM SMERUJE ROZVOJ VO SVETE?

Chudoba, nespravodlivosť, konflikty a nerovnosť vo svete síce stále pretrvávajú, napriek tomu:

- v priemere žijeme dlhšie a zdravšie ako v minulosti,
- máme viac jedla a lepšie vzdelanie ako kedykoľvek predtým,
- môžeme spolu lepšie komunikovať,
- sme k sebe navzájom tolerantnejší.

Nikdy v jeho histórii ľudstvu nebolo lepšie ako práve dnes.



KAŽDÝ Z NÁS MÔŽE ZMENIŤ SVET! AKO NA TO?

Na nákupe:

- Kupujme iba to, čo skutočne potrebujeme.
- Premýšľajme, koľko odpadu z nákupu vznikne, ako je výrobok zabalený.
- Vyberajme si s ohľadom na kvalitu, trvácnosť, energetickú účinnosť a recyklovateľnosť výrobku, preferujme výrobky z recyklovaných materiálov.
- Uprednostňujme miestne výrobky a drobných predajcov, remeselníkov, miestne dopestované plodiny na trhovisku.



KAŽDÝ Z NÁS MÔŽE ZMENIŤ SVET! AKO NA TO?

Na nákupe:

- Uprednostňujeme produkty spravodlivého obchodu (označenie fair-trade) a ekologického poľnohospodárstva (označenie eko, bio...).
- Uprednostňujeme produkty s eko-certifikátom, alebo certifikátom energetickej efektívnosti.
- Nekupujeme materiály, ktoré sú pre životné prostredie a zdravie nebezpečné, alebo sú ťažko recyklovateľné – napr. PVC.



KAŽDÝ Z NÁS MÔŽE ZMENIŤ SVET! AKO NA TO?

Pri údržbe domácnosti, okolo domu

- Odmietajme reklamné materiály, poštovú schránku označme nápisom "nevhadzujte reklamy".
- Opravujme a renovujme pokazené veci!
- Veci, ktoré už nepotrebujeme, ktoré už nepoužívame, ponúknime na využitie iným.
- Triedme odpady pre recykláciu, dôsledným triedením môžeme "zachrániť" až 80 % materiálov pred ich zneškodnením na skládke alebo v spaľovni odpadov.



KAŽDÝ Z NÁS MÔŽE ZMENIŤ SVET! AKO NA TO?

Pri údržbe domácnosti, okolo domu

- Nespaľujme odpady v domácnosti, pri pálení odpadu môžu vznikáť zdraviu nebezpečné látky, napr. dioxíny... Domáce spaľovanie je zakázané zákonom o odpadoch.
- Kompostujme si všetok bioodpad, ktorý vzniká v záhrade a v domácnosti svojpomocne. Kompost je kvalitným hnojivom do našej záhradky alebo na izbové kvety.



KAŽDÝ Z NÁS MÔŽE ZMENIŤ SVET! AKO NA TO?

Pri údržbe domácnosti, okolo domu

- Snažme sa dopestovať vlastné ovocie a zeleninu, bez použitia chemických prostriedkov, ekologickým spôsobom, osvojme si princípy organického pestovania. Nepoužívajme agresívne prostriedky, syntetické hnojivá, postreky, pesticídy, herbicídy, jedy...
- Znovupoužívajme stavebné materiály, kamenivo, tehly...



KAŽDÝ Z NÁS MÔŽE ZMENIŤ SVET! AKO NA TO?

Výchova, starostlivosť o seba, deti, blízkych

- Využívajme bazáre, second handy, ekoburzy, často v nich nájdeme kvalitné i ťažko dostupné oblečenie, výrobky. Šatstvo, ktoré už nepotrebujeme, ponúknime do second handu alebo ho darujme charite.
- Pri obliekaní preferujme osobný štýl, nie móдне trendy. Ak už chceme vyzerat' móдне, preferujme eko-módu.



KAŽDÝ Z NÁS MÔŽE ZMENIŤ SVET! AKO NA TO?

Výchova, starostlivosť o seba, deti, blízkych

- Uprednostňujeme odevy z prírodných materiálov, ktoré sú v prírode ľahko rozložiteľné, od miestnych výrobcov. Prešívajme a opravujme odevy.
- Uprednostňujeme prírodnú kozmetiku, kozmetiku, ktorá nebola testovaná na zvieratách (napr. Weleda, Lavera, Alverde, Nobilis Tilia, Saloos..) a kozmetiku, ktorá je certifikovaná (zahraničné označenia BDIH, ECOCERT, EcoControl).



KAŽDÝ Z NÁS MÔŽE ZMENIŤ SVET! AKO NA TO?

V kuchyni, pri stole

- Na pitie uprednostňujeme vodu z vodovodu pred balenou vodou, minerálne vody si zjídime načapovať ku prameňu. Pokiaľ kupujeme nápoje, uprednostnime tie vo vratných sklenených obaloch.
- Zvyšky jedál (okrem mliečnych, rybích a mäsitých) kompostujeme.
- Jedlé oleje a tuky nevyliievajme do výlevky, ale ich zberajme do čírej PET fľaše, ktorú po naplnení dobre uzavrieme a odovzdajme do nato určenej zbernej nádoby alebo na zberný dvor.



KAŽDÝ Z NÁS MÔŽE ZMENIŤ SVET! AKO NA TO?

V kuchyni, pri stole

- Namiesto papierových obrúskov a utierok používajme textilné, ktoré sa dajú opätovne používať. Desiatu, stravu, si z domu nosme v nádobe na potraviny alebo vo voskovom obale, vezmeme si vlastnú nerezovú alebo sklenenú fľašu.
- Vyhýbajme sa používaniu jednorazového príboru a riadu.
- Neobjednávajme si jedlo, pizzu na donášku – predídeme vzniku odpadu z obalov.



Zdroj: prijemneveci.sk

KAŽDÝ Z NÁS MÔŽE ZMENIŤ SVET! AKO NA TO?

V kúpeľni, na toalete

- Uprednostnime prostriedky s ekologickým certifikátom. Niektorí výrobcovia poskytujú možnosť opätovného napĺňania.
- Nepoužívajme jednorazové holiace strojčky, jednorazové utierky, čistiace tampóny atď. a nahradíme ich opakovane použiteľnými.
- Používajme recyklovaný toaletný papier.



Zdroj: prijemneveci.sk

KAŽDÝ Z NÁS MÔŽE ZMENIŤ SVET! AKO NA TO?

Na cestách, na dovolenke

- Prednostne sa premiestňujeme peši, na bicykli, kolobežke, kolieskových korčuliach, prospeje to nielen životnému prostrediu, ale aj nášmu zdraviu.
- Uprednostňujeme hromadnú dopravu pred vlastným autom, vlakovú dopravu pred autobusovou.
- Využívajme zdieľanú jazdu.
- Využívajme ubytovanie v zariadeniach, ktoré sú držiteľom eko-značky „Európsky kvet“ či “Environmentálne vhodný produkt”.



KAŽDÝ Z NÁS MÔŽE ZMENIŤ SVET! AKO NA TO?

Na ulici, v spoločnosti, v komunite

- Odpady, ktoré je možné recyklovať, nevhadzujme na ulici do nádob na zmiešaný alebo zmesový odpad. Sú na ne určené špeciálne nádoby na triedený odpad.
- Prečítané knihy si vymieňajme, alebo ich podarujme. Iniciujme vytvorenie komunitnej knižnice.
- Zapojme sa aktívne do programov miestnych ekologických združení.
- Založme „eko-hliadku“.



KAŽDÝ Z NÁS MÔŽE ZMENIŤ SVET! AKO NA TO?

V práci, škole, kancelárii

- Žiadajme zavedenie používania ekologických prostriedkov.
- Používajme a kupujme výrobky z recyklovaného papiera nebieleného chlórom (kancelársky papier, ale aj obálky, zošity...).
- Na papier tlačme obojstranne, šetrime na dokumentoch miestom.
- Namiesto kúpy nového počítača si svoj počítač zmodernizujme. Ak si už musíme kúpiť počítač, kúpme si repasovaný, ktoré ponúkajú firmy i so záručným listom.



Zdroj: Mariakray, pixabay.com, upravené

KAŽDÝ Z NÁS MÔŽE ZMENIŤ SVET! AKO NA TO?

Vo voľnom čase

- Obmedzme producentov elektromagnetického smogu, reklamy a informačného pretlaku – televízor, rádio, počítač... siahnime radšej po dobrej knihe, venujme sa rodine, kamarátom, záujmom...
- Na nákup zjídme do najbližšieho obchodíku, kupujme iba to čo vopred naplánujeme.
- Snažme sa nájsť výrobkom, ktoré sa už nedajú ďalej používať, nové využitie.



KAŽDÝ Z NÁS MÔŽE ZMENIŤ SVET! AKO NA TO?

Počas Vianoc, sviatkov

- Snažme sa darček vlastnoručne vytvoriť.
- Pri kúpe darčeka uprednostnime výrobok od miestneho remeselníka, knihu, lístok do divadla, na koncert či na let balónom...
- Ak potrebujeme darovať kvet, poprosme suseda z jeho záhradky. Pri kúpe uprednostnime kvet od miestneho dodávateľa. Mnohé exotické kvety sa pestujú v Afrike v skleníkoch.



Zdroj: cernuska.sk, upravené

SPOLOČNE MÔŽEME ZMENIŤ SVET!



Zdroj: cernuska.sk, upravené